

НАРОД

Народ излази свакога дана по водне.

Издаваштво се налази у улици Колумбо број 6.

Власник
КРСТА Љ. МИЛЕТИЋ

Рукописи се не враћају.

Огласи и белешке наплаћују се по погодби.

Редакција је у улици Колумбо број 6.

ЗА МИНИСТАРСТВО ЗДРАВЉА

(ПОВОДОМ ЈЕДНЕ КОНФЕРЕНЦИЈЕ, 13 АВГУСТА 1918)

III

Одмах за овим иста- бисмо оно, што смо напоменули категори- шта питање наше са- штетске организације једно наше нацио- нално питање. Да бу- демо потпуно јасни и отворени. Питање које се по нашем најбољем уверењу истиче пред вас јесте ово: хоће ли наша будућа санитет- ска организација бити у знаку српском или у знаку југословенском. Неизвидна је, да у овом последњем случају она да претрпи знатне модификације у сми-слу југословенском, не само због разлика између санитетских орга- низација појединих ју- гословенских племена и држава које треба до- вести у склад, но и у смислу оне веће југо- словенске хармоније којој тежимо. И наши моћни Савезници и на- ша спољна и унутраш- ња политика, и наша просветна политика већ су се дефинитивно де- кларирале у смислу ју- гословенског јединства; књижевност и уметност; то су јединство већ ра- није извеле теоријски и великим делом и у пракси. Санитет као једно од моћних оруђа културе мора следовати том примеру и бу- дућа организација са- мог српског санитета мораће се извести та- ко, да му југословен- ство буде само шири оквир, већи, али не од- војени круг дејства. У практичном погледу по- требно је стога при- сваком раду на орга-

низацији нашег сани- тета имати сталан и тесан додир са нашим југословенским круго- вима. Додирнућемо још је- дан врло важан моме- нат који ваља истаћи и нагласити за будућу организацију санитета, онај моменат који би смо формулисали као демократизацију санитета. Под том фор- мулом разумели бисмо организацију санитета с главним циљем, не да се само регулише по- ложај лекара у држави и народу, него да ле- кара стави у службу држави и народу; као и то да се прошири организација санитета ван лекарског стале- жа, стварањем нижег санитетског персонала, које би било она моћ- на и утицајна спона између лекара и ши- рих слојева народне ма- се, организација која је тако успешног деј- ства показала у Енгле- ској и Америци. Сваки лекар зна и сувише добро да има велика маса медицинских зна- ња која су неопходно потребна модерном културном човеку за модерни културни жи- вот. Лекар је скоро у немогућности да та знања саопшти свима и свакоме. Популарна медицинска литература само је једно и то до- ста оскудно и пролаз- но средство за ту цел. Основна школа, нарочито код нас, где није дорасла ни свом глав- ном задатку да довољ- но рашири писменост у народу, не може та-

које тај задатак узети на себе, но само дели- мице и у извесној ме- ри. Садашњи рат већ својим дугим трајањем и строгом санитетском контролом војска кроз које је велик део мо- дерног људства прошао, учиниће несумњиво вр- ло много да се знатна маса медицинских зна- ња, нарочито хигијен- ских, популарише и у- несе у широке масе народа. Систематском организацијом нижег санитетског персонала по енглеском и амери- канском узору, може се учинити да се тачна медицинска знања стал- но инфилтрирају у на- родне масе и тиме не само сузбију штетне навике и обичаји, сма- њи и уништи утицај бапских и врачарских погледа, тако развије- них у нашем народу, но и да се стварна ме- дицинска знања солид- но у њему укорене. Задовољимо се за сад на овим општим но- веома битним и акту- елним напоменама ко- је су у извесном сми-слу предговор свакој студији и расправи пи- тања о организацији нашег санитета, и глав- ни потези Министар- ства Здравља за које пледирамо и које за- мишљамо као ауто- номно, југо-сло- венско и демок- ратско, са широким везама са великим сло- бодним и демократским народима Запада.

Др. Св. Ст.

КАНЦЕЛАРСКА КРИЗА

Цирих. — Католички лист »Германија« пише, да је дознао из поуздана извора да ће Рајхстаг бити сазван скорих дана. Канцелар Хер-

тинг би држао један ве- лики говор о спољној по- литици. Ову је вест примила са резервом немачка штампа, и ако су позвати односи »Германије« са канцеларом. Због хронике потребно је донети вест из »Базлер Национал Цајтунга«, пре- ма којој није искључена канцеларска криза кроз најкраће време. Хертлин- гов положај није уздрман, али ипак неки кругови, у- след тока данашњих рат- них операција, мисле, да Немачкој треба један енер- гичнији и упливнији кан- целар него што је стари Хертлинг. Један бугарски вој- ник, кога су Енглези заробили на солунском фронту, даје интере- ресантна открића о у- нутрашњој ситуацији своје земље. Заробљен- ник изјављује, да се Ма- линов није хтео при- мити за председника министарског савета, док није добио обећа- ње, да ће Немци пову- ћи са територије старе Бугарске све јединице и војне организације, које су тамо поставили од 1916, и које сачиња- вају једну савршену мрежу која са својим поштанским станицама комесаријатима и база- ма држи под руком ад- министрацију целе Бу- гарске. Један од разлога, ко- ји су Малинова нате- рали да тражи одлазак Немаца, треба тражи- ти у чињеници, што су немачки војници, слу- жећи се датим им прав- ом, да шаљу својим породицама поштанске пакете са намирницама, толико злоупотребили

то право да су потпу- но осиромашили земљу. С друге пак стране не- мачке војне власти за свој рачун вршиле су тако тешке реквизици- је, да су чак у варо- шима, као што је Со- фија, многа лица умр- ла од глади. Цирих. — »Венков« из Прага публикује интервју са послаником Станеком о покушајима бечке владе, да наговори чешку делега- цију на преговоре. У том погледу одговор посланика Станека, председника чеш- ке парламентарне уније, тачан је и одлучан: »Нема- него само један одговор: 1) Ми нећемо да прего- варамо с владом; 2) Нећемо да преговара- мо ни са Немцима ни са Мађарима«. Мотивишући ову одлуку, Станек је наставио: »Не- постоји само чешко пита- ње, већ чехословачко, ју- гословенско, пољско, рус- синско и питање латинских народа, подређених Аустро- Угарској. Било би извор- но надати се да се помоћу

преговора може постићи одређен циљ, то јест да се сврши са немачком пре- влашћу у Цислајтанији, а са мађарском у Транслај- танији, и да се у споразу- му са Немцима и Мађари- ма, може постићи незави- сност за словенске и латин- ске народе, јер немачко- мађарска раса гледа на на- ше народе кроз наочаре шовинисте министра Ан- драши, који је 1867 Бај- сту изложио свој програм: »Ми чувамо наша стада у Мађарској, а ви чувате ва- ша у Аустрији«. Немци и Мађари су за њ били стада, као што их још и данас таквим сма- трају оба владајућа наро- да. Немци и Мађари по- своје карактеру нису де- мократски народи већ им- перијалистички. Ми дозвољавамо Немци- ма и Мађарима да неко време још — вала неће ду- го — уживају у својој не- праведној превласти. Нека се усуде чак и да се нада- ју да би могли силом зау- ставити вал демократије, правде, самоопредељења и апсолутне независности на- рода: али ми их нећемо помагати путем преговора«.

ДОГАЂАЈИ У РУСИЈИ

Штокхохм. — Један од убица цара Николе, радник Јелоброгов, кад се после много недеља сакривања појавио на улицама Јекатеринен- бурга, био је нападнут од светине, која га је штаповима и камењем убила, а затим на ко- маде разнела. Друга два учесника у убиству ца- ревом, радници Андре- иков и Јохолов, налазе се у затвору. Амстердам. — »Кијевска- ја Мисл« јавља, да су Ко- заци продрли у Саратовску

губернију, дочепавши се железничке пруге Тамбов — Камишин, и да су заго- сподарили Волгом северно од Царицина. Успоставили су стару управу у заузетим срезовима и образовали самоуправу. Амстердам. — Листо- ви добијају из Москве, да је у губернијама: Во- логди Владимир, Виат- ка и Орел избио рево- луционарни покрет, ко- ји је угушен у великој крви. У Ливни, у орел- ској губернији, убијено је 300 лица из беле га-

ФЕЛТОН

МАКС И АЛЕНС ФИШЕР:

ПРЕДСТАВА НА КОЈУ СЕ ЖЕНА НЕ ВОДИ!

Прошлого маја, решисмо се једног лепог дана, ја и мој пријатељ Дилон да покушам своју срећу у по- аорвном предузећу и нај- зад доконамо, да преду- змемо једно путовање по унутрашњости. Пошто смо осигурали сарадњу једно петнајест глумаца и глумица дадосмо се на посао да изаберемо један комад из репертоар. — Да увмемо канву дра- му, предложи Дилон. — Дрину! Дрину! Мислиш ли ти да публика баш во- ли драму? — Онда каква комад из друштвеног живота. — Тек што год! Зар ти Бога ти верујеш да публи-

Почетак тачно у пола девет у вече. Одавна нам је жеља би- ла да купимо у париској окољини једну малу, отме- ну вилу, у којој би дотра- јали своје дане не радећи ништа и не бринући се ни о чему. Дали ћемо је о- стварити по нашем поврат- ку са путовања или ћемо утудати у том предузећу оно мало капитала што смо имали?! Наша очекивања се у- брзо јасније оцрташе и са- њима исчезаше све сумње. Када се у пола девет са- ти завеса подиже у сали није било више ниједног места празног. Кућа је би- ла дупке пуна. За сво време док су глумица пред пуном салом из- водили први чин »Под јор- ганом« ја и Дилон смо се шетали по ходнику, чести- тајући једно другоме на сјајном успеху.

— Ето нам богатства! — Зар нисмо погодили добар правац кад смо се одлучили да се бацимо на позориште? — Шест стотина франка прихода! Ништа не сме- та више да толико исто па- дне и сутра и прекосутра и тако даље. Красни су ти ови Лансоњани! Сами ће нам они дати три хиљаде франака. У том тренутку допре нам до ушију жагор из сале. Први чин беше завршен. Појурисмо за резервне би- лете и већ се спремисмо да их почнемо раздавати публици, која је ишла на одмор. Први, који се појави кроз отворена врата беше један подебели господин водећи под руку своју жену, врло отмена изгледа, морамо признати, са значком По- часне Легије.

И ја и Дилон му готово у исти мах пружисмо би- лете. Једним покретом руке де- бељко одби да их првми и одмери нас обојицу стра- ховитим погледом од главе до пете. — Задржите их слободно за себе, господе! — Али, молим Вас, про- муцасмо и ја и Дилон, тре- баће Вам кад се поново будете вратили. — Кад се будем поново вратио! Да не мислите Ви случајно да ћу и даље о- стати да слушам ове лудо- рије? Требали сте бар да известите раније публику! Ја не знам да ли Париза- ни воде своје жене на о- вакве блувотине; али, што се тиче мене, Матије и Ди- рана, нотара у Лансону, ја сам кратак и јасан: »Под јорганом« је такав комад на- који се жена не доводи...

Ходи. Јулија, и ајде да и- демо! — Шта све човек неће доживети у унутрашњости помислимо. Није вајде, чо- век мора у најмању руку бити нотар у Лансону, па да испољи овакву смешну срамежљивост. Но тек што се бесмо спре- мили да одговоримо г. Ма- теји Дирану онако како је то заслужио кад нас осло- ви једна друга особа, али овог пута висока и шиља- та као ђаво, мораћемо при- знати, отмене појаве и са значком Почасне Легије, и она је водила под руку сво- ју жену. Al! a! Драго ми је! Баш ми је мило што ми се у- казала прилика, да се упо- знам са Вама, господе ди- ректори. Диван комад! Зар Вас није стид и срам, да и овако што год изнесите пред публику? Што нас бар раније не обавестите кад дајете представе од којих би се постидела и сама ва- трогаска чета! — Свршиће се —

У Петрограду је суђено 20 лица, између којих и официри пука у Краснојем Селу као и три члана комисије за спољне послове.

Пекинг. — Семенов је са неколико хиљада Чеха напао болшевичке и мађарске трупе код Сурдурта. Заузео је варош и задобио велики број заробљеника, међу којима има много рањених.

И ОНИ СЕ БОЈЕ

Лондон. — Дописник «Тјамса» из Њујорка јавља, да је амерички министар војни добио много протеста од немачких заробљеника који су интернирани у Америци. Немачки заробљеници протестују и не желе да буду размењени, јер се боје да ће се с њима рђаво поступати у Немачкој, због тога што су дозволили да их заробе. Затим изјављују жељу да постану амерички грађани, као и захвалност за дивно поступање Американаца према њима.

ПРЕД СТВАРНОШЋУ

Цирих. — «Форверц» у једном од последњих бројева пише: «Ни један Енглез који добро расуђује не треба, да се нада, да ће Немачка признати свој пораз, пре него што стварно буде побеђена. Немачка није побеђена али су наде јункера о доминацији светској пропале, што ми ни мало не жалимо.»

У «Тагблату» бивши министар Дербург пише: «Већина интелегентних Немаца уверени су, да треба напустити, ради народног добра, илузију о доминацији пангерманиста.» Ова изјава као и чланак «Форверца» потекли су, кад су Немци дознали савезничке успехе на западном фронту.

САВЕТ У БЕЧУ

Цирих. — На Беча: Ових је дана држан савет заједничких аустроугарских министара. Министар спољних послова барон Бурјан поднео је извештај о преговорима у Салцбургу и о питањима, која су дискутована у немачком главном стану и изложио своје утиске.

Било је говора и о полском питању и о конференцијама, које је имао Бурјан са полским делегатима Радзивилом и Рачквером. Дискутовало се и о непрестаном умножавању новчаница у саобраћају и о питању исхране.

МАЂАРИ НА ДЕЛУ

Цирих. — Госпођица Милослава Сис, Словакиња, уредник «Народног Листа» протерана је из Мађарске. Листови кажу, да ће мађарска влада протерати из Мађарске све Чехе и

Словаке, који буду сумњиви, да развијају словенску пропаганду.

Рим. — Познати писац и драматург чешког Народног Дивадла у Прагу, Јарослав Квацил, који активно учествује у народном покрету и уједињењу потлачених народа, на свом путовању на Ријети, задржан је од мађарске полиције. У комесаријату му је за тим саопштено, да је протеран из свих земаља круне Светог Стевана и да услед тога мора одмах да отпутује.

О АМЕРИКАНЦИМА

Париж. — Мишљење Немаца о америчким војницима. (Обавештења о маринској бригади 2 америчке дивизије од 10 јуна 1918 год.)

«Људи су већином радници и сматрају за част што служе у маринској пешадији. Они охоло одбијају, да су цукови пешадије слични са њима они за себе кажу «војници на суву и на мору» изнају из основа славу историју њихових пукова у времену борбе за независност америчку.

Изјаве немачких официра који су заробљени 2 јула:

За 12 јуни, пројектован је напад на Урку на фронту од 3 дивизије. Према једној ноти 195. дивизије, овај напад није извршен и одложен је, због тога што су ранији судари на овом сектору доказали, да су Американици извршни као борци и одличне издржљивости.

Немачки официри, који су учествовали у препаду на овом сектору, који су држали Американици изјављују: «Ако се целокупна америчка војска бори са истом жестином, Немачка је изгубљена.»

На неколико дана пред офанзивом од 2 јуна, Немци су држали предавања својим војницима и уверавали их да ће Талијани одмах да побегну, а да Американаца има врло мало и не треба их се плашити. Стварност је показала да су се Немци још једанпут јако преварили.

ПУТ КА ТРИУМФУ

Цирих. — Сада стижу са свих страна коментари поводом пансловенског конгреса у Љубљани. «Загребачке Новине» кажу, да учествовање Чеха и Пољака на конгресу потврђује, да представници два народа виде у политичком јединству северних Словена са јужним једину могућност за триумф словенске ствари у Аустрији. Питање ходника између севера и југа, питање једног устава, јед-

не добре жељезничке мреже и речних комуникација, питање заједничког новца то треба сада да се дискутује и реши.

ОСУДА НЕМАЧКЕ

Њујорк. — Председник централног адмиралског суда донео је одлуку, да друштво Кунард — Лајн не може бити одговорно за људске жртве и пропала добра, проузрокована уништењем «Лузитаније». Председник у образложењу своје одлуке каже, да је лађа потопљена једним незаконитим актом немачке владе, који је ова извршила преко команданта сумарена, и одговорност пада на оне који су уништили брод.

Председник је изјавио да је истрага, коју је он водио годину дана донела доказе, да «Лузитанија» није била наоружана и да за време свога путовања, кад је потопљена, није носила експлозива.

Дневне Вести

БОМБАРДОВАЊЕ БИТОЉА

За прошла 24 сата непријатељ је изабацио на варош 47 и на периферију 68 граната. Жртва нема. Оштећено и порушено 13 кућа.

ЖЕНСКА РАДНИЧКА ШКОЛА

Упис нових ученица у I разред Женске Радничке Школе у Водену, за идучу школску годину, трајаће до 1 септембра. Примат ће се до 20 ученица од 10—14 година, које су свршиле најмање два разреда основне школе. Ученице сироте, без родитеља, имаће стан

ЗВАНИЧНИ ИЗВЕШТАЈИ

ФРАНЦУСКИ КОМИНИКЕ предровали северно од Круи.

Французи су одбили два непријатељска контрапада на село Кампањ и задржали своје положаје у пределу Елете.

Французи су поново напредовали у шуми западно од Куси-ле-Шато и источно од Пон-Сен-Мард. Задобили смо око 100 заробљеника.

У Шампањи један непријатељски испад у пределу Оберив није имао никаква успеха.

23 сата. — У току дана француске трупе, које су синоћ прешле канал ди Норд код Нела, напредовале су источно од канала и стигле на западне обронке коте 77.

Французи су задобили заробљеника. Између Елете и Ене Французи су наставили своје напредовање на висоравнима источно од Креси-О-Мон и Жињи. Упркос огорченог немачког отпора, Французи су заузели Леји и Терни Сорни. Французи су сем тога на-

а храну у склоништу Друштва за заштиту деце.

УЧИТЕЉСКА СКУПШТИНА

Учитељска скупштина, која је одржана 15 и 16 ов. месеца у Водену, била је одлично посећена. Било је присутних преко 200 учитеља: било их је из свих југословенских области. Председник скупштине био је г. Станоје М. Мијатовић, потпредседници: г. г. Рајко Мићић и Жика Радовасљевић а секретар г. Ђица Катарина Д. Петровићева. Скупштина је највише пажње посветила питању о млађим учитељима, о чему је и резолуцију донела,

ЖЕНЕВСКА БЕРЗА

На женевској берзи последњи курс био је: марка 68,20, круна 37,50.

ЗА ЧЕШКУ ДРЖАВУ

Цирих. — Приликом педесетогодишњице чешке декларације (1868), чешка демократска уставна странка држала је састанак, на коме је изгласана ова резолуција: «У време историјске светске борбе за слободу потлачених народа не дамо се наговорити на преговоре које нам предлаже држава, чија владавина почива на средњовековним принципима империјализма и милитаризма. На годишњицу чешке декларације 1868, свечано изјављујемо да ћемо добити своју независну чехо-словачку државу, састављену из Чешке, Моравске, Шлезије и мађарске Словачке.»

ша је артиљерија извршила успешно концентрисање ватре у брдовитој зони.

На Пјави смо потопили једну барку пуну непријатељских војника, који су покушали испад на завјутку Гонфо.

На Стелвио и на висоравни Азиаго одбили смо непријатељска одељења на-

невши им осетне губитке. Преко дана италијански и савезнички авиациони напади су са успехом непријатељске линије. Једна јака италијанска скрадрила која је отишла сточно од Ливенце, бардовала је са добрим резултатима један непријатељски аеродром.

НАЈНОВИЈЕ ВЕСТИ

Цирих. — Стреља Офенбургом уништено је око шездесет немачких војника, који су припадали пуку у Ревалу, који је одбио да иде на западни фронт.

Лондон. — Један је немачки сумарен потопио још један шпански пароброд «Јаву». Услед тога се одмах састао у седницу министарски савет у Мадриду.

Лондон. — Врло скоро ће савезничке владе дати декларацију, која ће забележити једну нову епоху у историји. Владе ће саопштити да су стара дипломатија, тајни уговори, поравнања, која су се оснивала на погађањима народа, и принцип равнотеже снага, потпуно и дефинитивно поништени.

Ова декларација, у којој ће се у исто време изложити ратни циљеви Савезника, биће учињена по свршетку једног међусавезничког конгреса, који ће се скоро сазвати.

Цирих. — Војни командант Хесена издао је проглас, препоручујући публици, да не слуша гласове, који круже у варошима, а који између осталог јављају о Хинденбурговом самоубиству, о уништењу Хелсингфорса од стране Енглеза и о стављању под оптужбу због велеиздаје 200 официра немачке маријине.

Амстердам. — Јапански консул у Москви, са својим особљем, изпустио је варош.

Париж. — Према дописнику «Матена» на енглеском фронту, заробљени официри једнодушно изјављују, да се Немци и даље повлаче, али незнају где ће се зауставити.

Извиђачи примећују одлазак возова према Роазелу и даље. Непријатељ нагло евакуише своје депое или их уништава.

Лондон. — Дописник Рајтерове агенције на енглеском фронту јавља, да сада америчка пешадија кооперирше са енглеским трупама на северном сектору и заузела је јаке положаје између Вурмезеле и Ипра.

Берн. — Путници стигли из Немачке изјављују да је при последњем савезничком излету аероплана над

Офенбургом уништено више фабрика и централних зграда на станицама. Сви путници и трговачка роба уништени су у Манхајму. Много жртва и 25 кућа демолирано.

Париж. — Листови носе депешу из Мадрида, према којој је влада одлучила, да се узати један немачки пароброд.

Вашингтон. — Прешле су недеље саграђене тридесет и теретне лађе сваке по 3.500 тона.

Париж. — Клеман је јуче провео на фронту и прошао кроз пределе Ласињи, Роај и Шолн. Разговарао је у ситуацији са командантом главних армија.

Вашингтон. — Биро рад у Сједињеним Државама објавио је, да је ратна индустрија потребно за љаду нових радника.

Цирих. — «Крај Цајгун» добија из МСКВЕ, да су болшевици ухапсили у Москви великог кнеза Павла, стрица бившег цара Николаја, и затворили га у кривљујући га због политичког злочина.

Париж. — Општа ситуација је врло добра.

Париж. — Манжева армија, која се прибијавља Куси, непрестано заробљава много Аустријанаца.

Париж. — Према последњим вестима наступање енглеске војске наставља се под извршним словима. Перонус знатно прешли правцу Сен Катена.

Париж. — Према новом телеграму из Еле-Бен, умро је тај Жорж Лоро, белгијски посланик, један од најпознатијих белгијских политичара.

Париж. — Париски надбискуп Амат присуствовао је југословенској болји за споменик француских и савезничких војника палих току садашњег рата. Много света је присуствовало служби.

СРПСКИ ЗВАНИЧАН ИЗВЕШТАЈ

20 августа обостран артиљеријско дејство извесном жестином и ко ноћи у области Грешнице.